

**КРИЗА
В ДЕРЖАВНОМУ
ЦЕНТРИ УНР**

ВИЯСНЕННЯ І ЗАЯВА

ЗСА — КАНАДА, ЛИСТОПАД 1978.

КРИЗА В ДЕРЖАВНОМУ ЦЕНТРІ УНР ВІЯСНЕННЯ І ЗАЯВА

Починаючи від 7-го березня цього року в Державному Центрі УНР в екзилі відбулося багато подій, які остаточно змінили його структуру та ідейну настанову. Державний Центр УНР, якого ми досі всесторонньо підтримували, як носія демократичних ідей нашої останньої народоправної держави — Української Народньої Республіки, беззаконно змінений на установу диктатури одної особи.

До цього часу, ми як діячі в системі Дцентру, намагалися всякими мирними і легальними засобами зупинити відповідальних осіб від цього крайньо шкідливого кроку, але на жаль наші добрі заміри не мали ніяких успіхів. І тому ми тепер, рахуючись з тим, що загал нашого суспільства був односторонньо інформований "декретами" п. М. Лівницького, статтями, заявами та відозвами його слухняних співробітників, які намагаються викривити чисту правду, почуваємося до обов'язку правдиво поінформувати українське громадянство у вільному світі, зробити з цього належні висновки та в цій довшій статті дати відповідні матеріали майбутнім дослідникам історії українського політичного руху.

ЗМАГАННЯ ЗА ОБ'ЄДНАННЯ

Найголовнішим завданням кожного організованого життя є об'єднання всіх можливих сил для здійснення своїх ідеалів. Найбільшим нашим ідеалом завжди було і є відновлення нашої вільної, незалежної, соборної й народоправної української держави. Живемо в часі, коли Україна тяжко поневолена. Коли в Україні окупаційна влада збирає всі свої сили і нелюдяні засоби для знищення української мови, науки і культури, маючи на меті так зване "злиття націй", а насправді змосковщення всіх поневолених Москвою народів; коли тепер, чимраз то частіше надходять жахливі вісті з України про драконські засуди найкращих синів і дочок українського народу за те, що вони відважно стають в обороні людських і національних прав українського народу, які безстрашно приймають довголітні кари по тюрмах, в концтаборах і в психушках за великі ідеї свободи, демократії та незалежності України; коли ми чимраз то частіше чуємо розпачливі голоси з поневоленої батьківщини, які кличуть нас у вільному світі об'єднатися і тут всіма доступними нам засобами об'єднаним фронтом боронити поневолену Україну та берегти і розвивати її найбільші духові цінності — то саме тепер ми повинні відчуті повну відповідальність за дальшу долю нашого народу і змагатися за **ОБ'ЄДНАННЯ ВСІХ НАШИХ КОНСТРУКТИВНИХ САМОСТІЙНИЦЬКИХ СИЛ.**

Ці найкращі почування до об'єднання наших сил ми нераз чуємо в молитвах наших церков, до цього нераз закликали нас най-

видатніші мислителі нашої літератури та найвидатніші наші політичні діячі, бо роз'єднання наших сил в нашій минувшині найчастіше було причиною нашої прогри та поневолення.

І тому саме найвидатніші основоположники і діячі Державного Центру Української Народньої Республіки 1948 року, маючи великий політичний досвід з минулого, як вимогу своєї політичної діяльності взяли ідею ОБ'ЄДНАННЯ всіх наших самостійницьких сил НА БАЗІ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ, НА БАЗІ Д. ЦЕНТРУ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ.

Одначе, беручи до уваги різниці поглядів різних українських політичних середовищ, які існують і серед інших народів, ми були і є глибоко переконані в тому, що консолідація є надзвичайно складною справою, яка вимагає особливо від провідних людей умілого накреслення загально-національної мети, взаємної пошани поміж рівноправними партнерами і толеранції та терпеливості до інакходумаючих. В ПРОТИЛЕЖНОМУ ВИПАДКУ КОНСОЛІДАЦІЇ НЕМОЖЛИВО ОСЯГНУТИ.

Після 7-ї сесії Української Національної Ради, яка відбулася в Лондоні в грудні 1972 року, на якій вдалося зберегти Державний Центр УНР, але не вдалося перевести завершення між партіями, які розкололися в часі між 6-тою і 7-мою сесіями, зросли атаки проти Державного Центру від опозиційних партій та поглибився розкол в суспільстві. Тому керівні діячі ДЦентру, як доказ живучості і довір'я до нього прийняли два публічні заклики Конференції Академічних і Професійних Товариств, щоби всі конструктивні, самостійницькі сили консолідувалися на базі УНРади. Також голова фракції ОУН д-р Зенон Городиський із доручення ПУН звернувся листовно до президента М. А. Лівичького із пропозицією розмов для повернення консолідації в ДЦентрі УНР. Ця пропозиція була прихильно прийнята і фракція ОУН, як ініціатор консолідаційних розмов добилася прийняття спільної ПЛЯТФОРМИ КОНСОЛІДАЦІЇ, яку середовища УНРади підписали в жовтні 1975 року, а середовища опозиції прийняли і підписали 22 травня 1976 року. Цим властиво закінчилися всі принципові розходження і після цього мало відбутися формальне внесення заяв опозиційними партіями про їхній поворот до УНРади і прийняття цих заяв до відома Президією УНРади.

Тому після смерті голови УНРади сл. п. інж. Спиридона Довгала і перенесення Президії УНРади на терен З'єднаних Штатів Америки, новообраний урядуючий голова УНРади ред. І. Кедрин-Рудницький на першому засіданні нової Президії 14 грудня 1975 року у Філядельфії заявив, що за перший свій обов'язок вважатиме працювати для здійснення консолідації. Переговори в цій справі були довгі й інколи дуже прикрі, бо атмосферу затруювала постійна пресова полеміка, ведена дуже неперекірливими словами та взаємними закидами. Лідер опозиційної партії УНДО писав раз-у-раз у своїх статтях про УНРаду і Державний Центр, як про "так звані" установи, — знову ж на сторінках офіційного органу ДЦентру "Мета" появлялися статті з

осторогами, щоб не вводити до УНРади "троянських коней", називаючи так опозиційні партії, з якими ведено переговори. Крім того деякі відповідальні діячі ДЦентру та деякі лідери політичних партій в УНРаді, замість того, щоб стримати себе і затримати спокій, відразу виявили активну ворожість до консолідації, як ось наприклад: Голова Виконавчого Органу п. д-р Леонтій, який також є головою УНДС, використовуючи те своє становище, в одному із своїх листів сугерував членам Головної Управи цієї партії відкликати свого представника з Президії УНРади і таким чином внеможливити дальші консолідаційні переговори. Голова тої частини УНДО, яка залишилася при ДЦентрі, п. д-р П. Кашинський в одному із своїх листів до голови УНРади висловив йому недовір'я. У зв'язку з тим урядуючий голова І. Кедрин-Рудницький 13 березня 1977 року зрікся свого становища і залишився на ньому тільки тоді, коли дістав одногослну заяву довір'я з просьбою продовжувати свої консолідаційні заходи. Таке саме вотум довір'я і заяву признання за ведені консолідаційні заходи дістав він, коли брав участь на засіданнях Виконавчого Органу УНРади в Мюнхені з приявністю президента Миколи Лівницького 6-го квітня 1976 року.

На першому засіданні Президії УНРади, яке відбулося в днях 23 і 24 жовтня 1976 року в Філядельфії, на якому також були присутні п. президент Микола Лівницький і п. віцепрезидент Микола Степаненко, було прийнято конкретні пропозиції на адресу опозиційних партій. Ці пропозиції своєчасно були оголошені в часописах "Свобода" і "Мета". Між іншим там на цьому засіданні було запропоновано опозиційному УНДО під проводом д-ра Яворського доповнити своїми трьома членами УНРади скорчену до трьох членів УНРади партію УНДО під проводом д-ра Кашинського, яка залишилась в УНРаді, з правом одного члена Президії УНРади. Запропоновано теж опозиційній УРДП під проводом проф. М. Воскобійника повернутися до УНРади, як окремій партії на базі рівності мандатів. Увесь час урядуючий голова УНРади ред. І. Кедрин-Рудницький в ході консолідаційних переговорів обмінювався з президентом УНР п. М. Лівницьким десятками листів і був в безпосередньому телефонічному контакті з представником ДЦентру на ЗСА п. ред. В. Біляєвим. Тому закиди на його адресу, які раз-ураз тепер повторюються збоку керівників теперішнього ДЦ, начебто не було "колегіальности" у співпраці і начебто порушено якісь постанови Тимчасового Закону, є цілком безпідставні і невірні. При цій нагоді звертаємо увагу на те, що коли Президія УНРади урядувала в Мюнхені, то вона разом з президентом УНР в екзилі та Виконавчим Органом раз-ураз заскакувала ціле українське суспільство різними найповажнішими актами, як наприклад: висловлення недовір'я голові Виконавчого Органу (екзильному прем'єрові), припинення в правах одної членської партії і тому подібні рішення, що про їх генезу і сутні причини українське суспільство та платники податку 22 січня нічого не знали.

В ході консолідаційних розмов 5-го березня 1977 р. обрано

Консолідаційну Комісію під проводом п. д-ра Степана Вороха, представника Конференції Українських Академічних і Професійних Товариств (КУЦАПТ), яка дала початок до консолідаційних заходів. Та Комісія перевела три засідання і на останньому, дня 18 червня 1977 р., прийнято текст "Деклярації Порозуміння", що її підписали всі члени Президії УНРади, отже існуючих в УНРаді політичних партій, Громадського Сектора і як теж представників двох опозиційних партій, УРДП і УНДО. У 7-й точці тієї Деклярації говориться: "Всі акти, які сталися між двома сесіями, будуть ратифіковані або відкинені на 8-й сесії УНРади, згідно з Тимчасовим Законом". На основі тієї Деклярації опозиційне до того часу УНДО під головуванням д-ра О. Яворського 8 грудня 1977 р. і УРДП під головуванням проф. М. Воскобійника 8 січня 1978 р. зголосили свій поворот до УНРади. Урядуючий голова УНРади переслав заяву УНДО для opinii Виконавчого Органу в Мюнхені. Заяви опозиційної УРДП не можна було вислати з уваги на короткий час, але згідно з заявою самого президента М. Лівіцького на вище згаданому засіданні Виконавчого Органу в Мюнхені, то opinia ВОргану Президію УНРади не зобов'язує.

ЧАСТИННА КОНСОЛІДАЦІЯ.

Дня 4-го лютого 1978 р. відбулося засідання Президії УНРади, на якому розглядалося заяви двох опозиційних партій. Провідні особи Виконавчого Органу в Мюнхені були проти негайного прийняття опозиційного УНДО, а за передачу цієї справи до вирішення повній сесії УНРади. Приявний на тому засіданні президент п. М. Лівіцький прихилився до становища Виконавчого Органу. Він твердив, що опозиційне УНДО не підлягає під 5-ту точку Тимчасового Закону, де кажеться, що "До Української Національної Ради належать партії, що їх представники прийступили до УНРади на її першій сесії", бо мовляв — Президія УН Ради визнала в 1970 році, як представників УНДО, тільки той відлам, що був репрезентований на 7-й сесії, отож опозиційне УНДО підлягає під категорію "інших", які за Тимчасовим законом можуть бути прийняті тільки повною сесією. Однак проти такого погляду було застереження, що на 7-й сесії рішено, щоби обидва відлами УНДО порозумілися і помирилися, тим самим визнано рівноправність обох відламів. А у "Повідомленні" з поширеного засідання Президії, яке відбулося 23 і 24 жовтня 1977 р. у Філядельфії, пропонувалося опозиційній частині УРДП приступити чи пак повернутися до УНРади. Щодо того, чи розглядати заяви обох опозиційних партій одночасно чи відокремлено з уваги на різний час, в якому вони були зголошенні, то у тайному голосуванні 7 голосів проти одного було за одночасним розглядом обох заяв і сам президент М. Лівіцький цьому не спротивився. У дискусії стверджувалось, що коли впродовж близько трьох років переконцують опозиційні партії, щоби вони повернулися до УНРади,

то неможливо тепер їх не приймати, бо відсунення цієї справи до 8-ї сесії може спонукати їх до відкликання своїх зголошень і тоді вся трирічна праця над бодай частинною консолідацією піде надармо. Після цього цю справу поставлено на голосування і у тайному голосуванні 5-ти голосами проти 3-ох рішено прийняти дві названі опозиційні партії в члени Української Національної Ради.

Згідно з Тимчасовим законом з 10 червня 1948 р. стаття 13. §1. (який насправді був конституцією УДЦентру УНР в екзилі) "Президія Української Національної Ради виконує між сесіями всі функції Української Національної Ради" за винятком кількох докладно специфікованих справ. Ото ж Президія УН Ради 4 лютого 1978 року діяла цілком законно, тим паче, що її постанови — як згадано вище, й так підлягали затвердженню або відкиненню повною сесією Української Національної Ради, яка була вже в підготові.

Ми були переконані, що тим голосуванням Президія УНРади зробила великий крок вперед в напрямку до консолідації, в напрямку до об'єднання наших сил, бо завдяки тому поверталася до активної праці з опозиції Організація Українських Націоналістів під проводом д-ра Д. Квітковського, в зв'язку з тим відкривалася можливість приступлення в члени УНРади Конференції Українських Академічних і Професійних Товариств (КУЦАПТ), в якій об'єднана українська інтелігенція середнього віку і яка має безпосередній зв'язок з науковим англомовним світом. Ми були оптимістами, вважаючи, що завдяки цьому приступленню 2-х опозиційних партій буде можливим в системі Державного Центру під впливом більшості знівелювати та виправити ідейні та персональні розбіжності і об'єднати розсварені стару західньо-українську партію УНДО та партію з українських центральних земель УРДП і таким чином зміцнити наш моральний вплив на широкі маси українського громадянства у вільному світі.

РОЗВ'ЯЗАННЯ УНРАДИ

Одначе, на превеликий жаль, ці сподівання не здійснилися, бо зараз таки після того засідання п. президент М. Лівіцький висловився, що **"ПРЕЗИДИЯ УНРади СВОЇМ ГОЛОСУВАННЯМ ЗРОБИЛА ПРОТИ НЬОГО ДЕМОНСТРАЦІЮ І ЩО ВІН МУСИТЬ ВИТЯГНУТИ З ЦЬОГО ВІДПОВІДНІ КОНСЕКВЕНЦІЇ."**

Хоча всі члени Президії УНРади широким і палким переконували п. президента, що це не була ніяка демонстрація проти його особи і що в демократичному світі, зокрема в Америці, буває на денному порядку, що парламент приймає постанови, проти яких президент зголошує своє "вето", і що те veto парламент затверджує або відкидає, але така нормальна парламентарна процедура не псує гармонійної співпраці між парламентом і президентом. Одначе, на жаль всі ці аргументи, президента М. Лівіцького не переконували. Все ж таки, була надія, що він своєю погрозою не виконає, бо ще за час

свого перебування в ЗСА перевів довгі розмови з пп. М. Воскобійником і Д. Кузиком, головами новоприйнятих двох партій, які запевняли його, що будуть лояльно працювати для добра УД Центру, а не для його шкоди. Але не зважаючи на те, президент М. Лівіцький повернувшись до Мюнхену, без ніякого порозуміння з урядуючим головою УНРади і членами Президії, без ніяких поважних виправдань своїм декретом з датою 7 березня 1978 р. розв'язав Українську Національну Раду. При цім також віцепрезидент п. Микола Степаненко в своїй короткій заяві схвалив цей крок президента та запевнив його про повну підтримку в його заходах. При тім, вже напередодні видання декрету президент знехтував листовні та телеграфічні поради кількох найвидатніших українських діячів, а поміж ними Митрополита УПЦ Владики Мстислава і голови ПУН-у д-ра Квітковського, які радили йому не розв'язувати Української Національної Ради.

Скоро виявилось, що п'ять членів Виконавчого Органу УНРади не підтримали постанов ВОргану і декрету президента про розв'язання УНРади (два члени, які спершу дали свою згоду, згодом відкликали), а три з них, ген. Василь филонович, д-р Маруся Бек і д-р Антін Жуковський з приводу того опублікували відповідну заяву в пресі, в якій було сказано, що рішення про розв'язання УН Ради було нерозважне і помилкове. Одночасно з тим урядуючий голова УНРади ред. Іван Кедрин-Рудницький опублікував заяву, закликаючи всі Товариства Прихильників УНР і Товариства Сприяння УНРаді та всіх патріотів державників, які дорожать ідеями УНР, до збереження спокою і терпеливості у новоствореній ситуації та закликав вжити всіх можливих засобів, щоб не допустити до хаотизації українського політичного життя.

Розпочалося листування з Президентом найвидатніших діячів ДЦентру, які належно обґрунтовуючи шкідливість такої внутрішньої політики, просили його стриматися від дальших драстичних заходів. Але це не дало ніяких наслідків. Крім цього в Мюнхені вважали, що всяку вину за розв'язання УНРади треба обов'язково скинути на противників декрету і тому зі сторони уряду президента розпочалася акція за визнання декрету і постанов уряду про розв'язання УНРади та проти тої більшості в УНРаді, яка цього декрету не підтримала. Найсумнішу роль в цій акції відіграли віцепрезидент п. Микола Степаненко, голова ВО п. Т. Леонтій, член ВО п. В. Федорончук та інж. В. Біляїв, які своїм листуванням та статтями в місячнику "Мета" намагалися внести колотнечу в середовищах, сконсолідованих в УНРаді. Найбільшу активність в цьому випадку проявив віцепрезидент п. М. Степаненко, який зараз таки після появи декрету про розв'язання УН Ради вислав свого "таємного" листа-інструкцію до членів своєї партії, в якому вказував, як треба виснювати причини розв'язання УНРади. В цьому листі він брутально нападає на урядуючого голову УНРади і на всіх тих членів Президії, які голосували за прийняття двох згаданих партій до

УНРади, закидаючи їм якусь "провокаційну діяльність", називаючи їх "політично неписьменними" та "поплентачами руїнницьких сил з капігулянських середовищ лівих мельниківців реваншистів." Крім того п. М. Степаненко поширював листа ще й іншої особи, яким понижувалось авторитет і гідність Української Національної Ради та аказувалось на те, що найкращими партнерами могли б бути "бандерівці, двійкарі і гетьманці." Цей лист своєчасно був надісланий на адресу п. президента М. Ливицького до Мюнхену, але він, замість зупинити такого роду шкідливу роботу, ще й нагородив цю особу, зробивши її "міністром", свого нового уряду.

НАТИСК, ПОГРОЗИ І СПРОБИ ЗЛАГОДИ

Ці листи швидко поширились в суспільстві і викликали глибоке обурення дотичних членів УНРади та Виконавчого Органу, бо ж тяжко було погодитися з тим, що віцепрезидент, якого головним обов'язком є дбати за згоду і єдність в системі Державного Центру, став головним майстром розсварення і роз'єднання. Одночасно з тим почалася листовна пресія проти трьох членів Виконавчого Органу, ген. В. Филоновича, д-р Марусі Бек і проти д-ра А. Журковського, які згідно з своєю совістю і промадянським правом підписали заяву з виясненням, чому вони не погоджуються з декретом про розв'язання УНРади. До них ставлено домагання скласти в пресі відповідні заяви (покаяння) з погрозами звільнення з їхніх становиш, якщо вони цього не зроблять. В одному з таких листів п. М. Степаненко картає одного з найстарших вояків Армії УНР ген. пор. В. Филоновича, керівника Ресорту військових справ, який вже понад 60 років брав участь в боротьбі і в праці УНР, закидаючи йому, що він "непослушний, невідпорядкований і нельояльний супроти головного отамана" (яким під сучасну пору є п. М. Ливицький) і що мовляв все це "не може пройти безслідно".

Подібне також сталося з одним найбільше відомим і відданим діячем в системі Товариств Прихильників УНР п. А. Семенюком, довголітнім головою відомого Товариства в Міннеаполісі-Сейнт Полі і головою Виборчої Комісії на терені З'єднаних Штатів Америки, який своїми листами до пп. президента і віцепрезидента домагався припинення шкідливої руїнницької роботи. За ці листи на внесення і домагання п. М. Степаненка його звільнено із становища голови Виборчої Комісії в ЗСА, для того, щоб на його місце поставити більше "надійного" і послухного для "нової політики" особливо в часі нових виборів.

В таких обставинах була скликана нарада членів Президії та представників всіх фракцій УНРади, яка відбулася 10 червня 1978 р. в Нью Йорку. На цій нараді були присутні представники ОУН м., СЗ-Селянської Партії, Союзу Українських Соціалістів, Громадського

Виборного Сектора, УРДП під проводом проф. М. Воскобійника і УНДО під проводом інж. Д. Кузика. З числа запрошених участі в цій нараді не взяли УНДС, УРДП під проводом проф. М. Степаненка і УНДО під проводом д-ра П. Кашинського, дарма, що ініціатори цієї наради хотіли спільно шукати виходу. Нарада всеж представляла собою переважаючу більшість фракцій об'єднаних в Державному Центрі УНР.

Ця нарада відразу поставила собі за мету — не робити ніяких заходів, які в якийнебудь спосіб могли б пошкодити Державному Центрові УНР і діяти так, щоб від ДЦентру не відійшли ані одно середовище і ані одна людина, яка могла б принести якусь користь нашій визвольній справі.

Після всебічного розгляду нової ситуації рішено написати до Президента примирливого листа, в якому закликалися до "припинення дальшої некорисної полеміки", до "збереження і скріплення Державного Центру", до "збереження Української Національної Ради, як найдочільнішого форуму для об'єднання всіх конструктивних сил поза Україною." І щоби мирно полагодити розбіжності, учасники наради запропонували Президентові створити "КОМІСІЮ ЗГОДИ", складену з прихильників і противників декрету про розв'язання УНРади.

Замість відповіді, яка наспіла згодом в яскраво негативному тоні, з преси ми довідалися, що при кінці липня ц.р. в Мюнхені реорганізовано Виконавчий Орган УНРади, (який вже попередньо переіменовано на "уряд"). Реорганізація відбулася виключно з метою, щоби позбутися всіх 5 керівників Ресортів, які поставилися критично до декрету про розв'язання УНРади, а на їх місце призначити людей цілком слухняних панам Лівіцькому і Степаненкові.

Таким чином трьохрічна праця для об'єднання наших сил була розгромлена відповідальними чинниками ДЦентру. Розсварено й тих, які протягом десятків років найвірніше служили ідеям Української Народньої Республіки. В ДЕРЖАВНОМУ ЦЕНТРІ РОЗПОЧАЛАСЯ НЕБУВАЛА ДО ЦЬОГО ЧАСУ КРИЗА. Але одночасно з тим в Мюнхені були вже цілком готові до виконання найголовнішого плану, якого ми зовсім не сподівалися.

ПРОГОЛОШЕННЯ ДИКТАТУРИ

Про цю дику подію (як це часто називають в демократичному світі) на терені Америки й Канади ми довідалися з української преси, яка була подана під голосним заголовком "НОВИЙ УРЯД УНРЕСПУБЛІКИ ВІДБУВ ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ".

Цей новий 8-ми членний уряд на своєму першому засіданні, яке відбулося в днях 11 і 12 серпня 1978 р. безправно і проти всяких основних демократичних засад докорінно змінив Тимчасовий Закон

з 1948 року, в якому виразно сказано, що "Українська Національна Рада виконує функції тимчасового народнього законодавчого представництва, аж до скликання на звільненій від окупації українській національно-державній території Установчих Зборів". (див. Стаття 2.Тимчасового Закону). В статті 15-й §. цього Закону, в розділі "Пленарні Сесії Української Національної Ради", виразно говориться, що "зміни цього Закону можуть бути ухвалені лише кваліфікованою більшістю 2/3 голосів" сесії Української Національної Ради.

ЩО Ж СКАЗАНО В ЦЬОМУ "НОВОМУ ЗАКОНІ" УХВАЛЕНОМУ НОВИМ "ОЧИЩЕНИМ УРЯДОМ?" В щоденнику "Свобода" ч. 181. з 25 серпня ц.р. читаємо: "Головніші зміни впроваджені до тимчасового закону, є такого роду: 1. Українська Національна Рада, як то було схвалено нею на першій сесії в 1948 році, не обирає Президента УНРеспубліки, а лише Віцепрезидента, який стає Президентом на випадок смерті, зречення чи тяжкої недуги Президента; в такому випадку найближча сесія УНРади вибирає нового Віцепрезидента. Кандидатуру на Віцепрезидента виставляє Президент.

2. Президія УНРади діє поміж сесіями Української Національної Ради, але без прав, які прислугують сесіям.

3. До Української Національної Ради належать: а) політичні партії, що їх до кожної чергової каденції покликає Президент в порозумінні з Віцепрезидентом і на предложення Уряду; б) делегати з Виборного сектора, вибрані українськими громадянами, які підтримують Державний Центр УНРеспубліки ідейно і матеріально і вибір яких підлягає затвердженню Президента в порозумінні з Віцепрезидентом на предложення Уряду; в) номінаційний сектор, членів якого з усіма правами інших членів УНРади покликає Президент в порозумінні з Віцепрезидентом і на предложення Уряду і яких число не може перевишувати половини числа членів Виборного сектора. г) Уряд УНРеспубліки відповідає за свою діяльність перед УНРадою і перед Президентом, який затверджує або уневажнює постанови Уряду і Української Національної Ради."

Ця небувала в українському політичному житті афера глибоко стривожила всіх українських патріотів доброї волі, які привикли в громадському й політичному житті керуватися демократичними засадами, бо під вище згаданими датами в Мюнхені, завдяки переважно мало відомим, мало активним і селективно підібраним 8-ми членам нового "уряду", без ніякого порозуміння з членськими партіями та Громадським Сектором, які протягом трьох десятків років віддано і всесторонньо підтримували Державний Центр УНР, за два дні докорінно змінили той Тимчасовий Закон, який був схвалений на Першій сесії УНРади 10 червня 1948 року тими найкращими політичними діячами, які в основу цього закону поклали основні засади Конституції нашої останньої демократичної держави Української Народньої Республіки.

З вище поданого бачимо, що цей т. званням "новий закон", передає в руки президента-диктатора нічим необмежену владу до кінця його життя з правом передавати цю ж саму владу в руки свого наслідника-віцепрезидента, бо лише він (президент) має право виставляти кандидатів на віцепрезидентів. Цей закон позбавляє попередніх прав Президії Української Національної Ради діяльності поміж сесіями, дає право президентові кликати чи не кликати поодинокі політичні партії в склад УНРади "до кожної чергової каденції", дає право президентові затверджувати чи не затверджувати членів УНРади вибраних голосами платників-прихильників Української Народньої Республіки, дає право призначати 20% членів УНРади з так зв. Номінаційного сектора, які будуть цілковито по його боці, а на підставі статті 8. 1 ь. д), має право позбавити мандату кожного члена УНРади, який з яких-будь причин йому не підходить. І врешті, якщо всі ці заходи обережності для правлячого диктатора покажуться недостатніми, то ще й тоді є вихід, бо президент-диктатор має право "уневажнити постанови Уряду і Української Національної Ради", або остаточно розв'язати Українську Національну Раду, як це сталося 7 березня ц.р.

Після цього виникає питання, для чого потрібна така маріонеткова УНРада, яка не має ніякого значення? — На наш погляд така УНРада потрібна для правлячої групи лише для того, щоб її члени **ВЗЯЛИ НА СЕБЕ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НОВУ АНТИ-ДЕМОКРАТИЧНУ ФОРМУ ПРАВЛІННЯ, ЯКА НЕ МАЄ НИЧОГО СПІЛЬНОГО З ІДЕЯМИ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РЕСПУБЛІКИ.**

Яких наслідків можна сподіватися з цього неfortunного політичного кроку? — Вже сьогодні можна сказати, що проголошенням цього нового закону, його автори завдали руйнуючий удар ідеї консолідації українських самостійницьких сил на базі Української Національної Ради, бо наскільки ми знаємо з проголошених заяв в пресі і з приватних розмов, то до майбутньої УНРади не вишлють своїх делегатів ОУН с. (популярно мельниківці), СЗ- Селянська Партія, Союз Українських Соціалістів, а кандидати в члени УНРади від Громадського Виборного Сектора, який складається з партійних і безпартійних платників національного податку, з приводу появи нового закону вже розпочали зрікатися своїх кандидатур в члени УНРади до наступної каденції. На підставі того, що вже сьогодні багато платників національного податку (до цього часу на терені Америки було кругло 500 душ) відмовляються платити свої внески на фонд УНРади, значно зменшиться і буде зменшуватись число прихильників Державного Центру УНР. Подібнж негатиwне становище до цього закону зайняли найвидатніші ветерани. Отже, в Державному Центрі під сучасну пору залишаються пп. Лівіцький, М. Степаненко та їхні слухняні прихильники.

Якщо воно так, то на кого ж тоді покладають свої надії в мюнхенському центрі? — Тут слід пригадати, що консолідаційні

переговори велися не лише на американському терені, — велися вони також на терені Мюнхену з ОУН під проводом п. Я. Стецька. Пригадаймо, що саме перед Другим Світовим Конгресом вільних Українців в щоденнику "Свобода" з 24 жовтня 1973 року появилася довга заява під заголовком "Становище до подій в Україні і Світі" підписана президентом УНР в екзилі, п. М. Лівичьким і п. Я. Стецьком, головою Проводу ОУН та головою Державного правління (30 червня 1941 р.), в якій між іншим було сказано, що "проекується покликати окрему комісію, яка розгляне також справу можливостей повороту революційної ОУН до УНРади."

В зв'язку з тим вже понад 4 роки тому (в червні 1974 р.) покликано спільну "Консультативну Комісію", яка безуспішно аж до цього часу веде переговори в справі консолідації з революційною ОУН, але офіційно про хід тих переговорів ми нічого не знаємо (бо очевидечких мюнхенських лідерів "колеґіяльність" не зобов'язує). На підставі особистих контактів ми всеж довідалися, що революційна ОУН на паритетних умовах до УНРади не приступить, що деякі видатніші представники цієї організації вимагають понад 50% мандатів в УНРаді і скреслення три останніх літери в назві ДЦентру УНР. Цю тезу виразно підтвердив один із видатніших діячів цієї Організації п. Р. Малашук у своїй голосній статті під заголовком "ЗА КОНСОЛІДАЦІЮ — ЯКУ?", яка була надрукована в щоденнику "Свобода" з 23 вересня 1976 р., де він доказував, що УПА була більшою армією від Армії УНР і що останньою українською державою була Держава проголошена 30 червня 1941 р. і тим він підказував, що консолідація малаб відбутися на базі його організації. Але незалежно від того поміж теперішнім ДЦентром і ОУН р. існують контакти, про це свідчить останній спільний виступ тієї ж Консультативної Комісії в "Свободі" з 29 вересня 1978 р. під заголовком "ПРИНЦИПИ УКРАЇНСЬКОЇ ЗОВНІШНЬОЇ І ВНУТРІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ." По суті - це довга декларація патріотичних висловів, які до існуючої політичної думки нічого нового не додають. На наш погляд, головною метою цієї декларації було заманіфестувати, що між ДЦентром і ОУН р. далі існує контакт, і щоби застерегтися проти амбіцій СКВУ стати керівним політичним чинником. Цікавше те, чому саме згадана Консультативна Комісія в цій заяві промовчала обіцянку революційної ОУН з 1973 р. в справі її повороту до Української Національної Ради? Логічно це означає, що революційна ОУН до УНРади не квапиться приступити, тим більше тепер після проголошення нового закону, ледви як захоче йти під команду людей, які застерегли собі найвищі керівні місця на ціле життя. Хібащо появиться новий "декрет", який піде на найдальшу поступки цій Організації.

Підсумовуючи, стверджуємо ще раз, що **не було ніякої сутньої й оправданої причини для розв'язання УНРади.** Стаття Тимчасового закону, яка дає право президентові розв'язати УНРаду "на внесення Президії УНРади або Уряду" не називає конкретних причин, з яких

можна би перевести такий акт. Але автори того закону брали під увагу теоретичні й гіпотетичні можливості, скажімо, що Президія і якась кількість членів УНРади знайшлися на ворожій території, або під ворожим впливом і могли б прийняти постанови, які вдаряли б в основи ідеології українського самостійництва, як наприклад, визнали б УССР за українську державу, а не колонію Москви з фальшивою вивіскою псевдодержави, або, щоб вони в будь-який спосіб відхилилися від принципового й беззастережного ворожого становища супроти російсько-комуністичної імперії. Нічого подібного не сталося, — в усіх консолідаційних переговорах Президія УНРади завжди цупко трималася резолюцій 7-ї сесії. Також опозиційні партії, які зголосили свій поворот до УНРади, визнали ці резолюції.

Стверджуємо з цілою рішучістю, що всі аргументи, між іншим у "Відозві" пп. ред Володимира Білявіа, представника УДЦентру в ЗСА і інж. Павла Лимаренка, голови Головної Управи Прихильників УНР в Америці з 24 вересня 1978 р. подані на виправдання всіх отих актів президента Миколи Лівіцького, не відповідають правді. Вони покликаються на "неколегіальність декого з чинників ДЦ УНР. Неконституційні, роблені на власну руку потягнення та їхня цілковита солідарність з опозиційними до ДЦентру УНР політичними групами примусили Виконний Орган УНР рекомендувати Президентові на підставі відповіднього параграфу Тимчасового закону розв'язати УНРаду біжучої каденції." Зокрема, цілком смішно виглядає закид, що начеб то Президія УНРади "цілковито солідаризувалася з опозиційними до ДЦентру УНР групами", коли переговори з тими групами велися близько трьох років і коли врешті одна з тих груп — ОУНз — таки не погодилася на становище Президії УНРади. Тут треба рішуче підкреслити, ЩО ПРЕЗИДІЯ НЕ КЕРУВАЛАСЯ ІНТЕРЕСАМИ ОДНОЇ ЧИ ДРУГОЇ ГРУПИ ЧИ ПАРТІЇ, А ІНТЕРЕСАМИ ДЕРЖАВНОГО ЦЕНТРУ УНР, ЯК ЦІЛОСТИ ТАК, ЯК МИ ВЖЕ З'ЯСУВАЛИ ВИЩЕ. І не Президія УНРади мала тенденції присвоювати собі функції екзильного уряду, а навпаки, цей уряд УНР, який був Виконавчим Органом УНРади, присвоював собі права і компетенції УНРади. Президія УНРади діяла завжди колегіально і ніхто з неї ані теж представник Конференції Українських Академічних і Професійних Товариств не мав найменших тенденцій діяти самовільно. Діючий голова УНРади заявив на письмі, що він не претендує на ніяке керівне становище в ДЦентрі після 8-ї Сесії і всі члени Президії запевняли п. Миколу Лівіцького, що він буде переобраний на своє становище. Але він не повірив і розв'язав УНРаду для того щоб кілька місяців пізніше з горсткою підібраних і підданих йому людей безправно змінити Тимчасовий закон, проголосуючи себе досмертним президентом - диктатором з необмеженими правами. Таким чином п. М. Лівіцький, на підставі 22-ї статті Тимчасового закону, зломив присягу, яку складав в часі сесії перед Українською Національною Радою прирікаючи "поступати згідно з Тимчасовим законом про реорганізацію Українського Державного

Центру." Те саме зробили ті члени Виконавчого Органу, які голосували за зміну цього Закону.

ЗАКОЛОТ У ГРОМАДІ НА ВТІХУ ВОРОГАМ.

З великим жалем стверджуємо, що тими декретами в українську вільну громаду внесено великий заколот, відштовхнено від праці в Державному Центрі найактивніших і найдавніших його діячів. Під покришкою фраз про потребу збереження ДЦентру (якому нічого не загрозувало), президент п. Микола Лівіцький і його дорадники насправді підірвали той ДЦентр і створили з нього приватне підприємство. Ми є свідками торгівлі титулами, створювання нових фікцій і сіяння нових конфліктів. Ось так, наприклад, окремим декретом на папері створено нову "Могилянську академію наук", начеб у нас ще замало наукових установ. Одному з найвидатніших старшин Армії УНР запропоновано даліше бути міністром за ціну визнання нового закону, але останній рішуче відмовився, вказуючи на те, що "новий закон" є антидемократичний і не має нічого спільного з основними ідеями Конституції Української Народньої Республіки. Те саме заявили колишній голова Окружної Виборчої Комісії на терені Америки і цілий ряд кандидатів в члени УНРади до наступної сесії.

Підсумовуючи, стверджуємо, що таким чином в сучасному ДЦентрі створено обставини, в яких неможливо буде співпрацювати представникам різних українських політичних партій, які визнають демократію і представникам безпартійних громадян, які довгими роками всесторонньо підтримували Державний Центр. І тому ми, колишні довголітні діячі в системі Державного Центру УНР, уважно розглянувши новостворену ситуацію в Державному Центрі, заявляємо: новий "уряд", проголосивши диктаторську форму правління, завдає українській визвольній справі великої шкоди, бо він відходить від світлих традицій Української Народньої Республіки і тим самим тратить з нею духову пов'язаність. Завдяки своїй настанові цей "уряд" втрачає всякі моральні основи для дальшої боротьби за волю і державну незалежність України, бо у вільному демократичному світі всякі диктаторські уряди вважаються за нелегальні, що їх плекають тільки політично незрілі народи, бо ж яким правом можна виступати проти антинароднього режиму в Україні, коли український екзильний уряд і екзильний президент самі користуються подібними засадами? — І тому ми вважаємо, що цей "уряд", який свідомо злегковажив більшість старих членських політичних партій та безпартійних прихильників УНР із своїми настановами не матиме моральної і матеріальної підтримки від широких мас українського громадянства. Крім того вважаємо, що під сучасну пору, коли відбувається ворожа інфільтрація державних апаратів навіть наймогутніших держав, то українська визвольна політика є аж надто поважною справою, щоб її віддавати виключно в руки одної людини з невеликим гуртом сервілістичних дорадників. Ми

переконані, що під сучасну грізну пору треба мобілізації всіх українських патріотичних сил для боротьби з грізним ворогом за існування української нації та за її державну незалежність. І тому ми не визнаємо і не підтримуємо новоствореного диктаторського "уряду" з його шкідливими заходами, вимагаючи повернення правопорядку і законності.

З'єднані Стейти Америки і Канади, листопад 1978 р.

Підписали діячі в системі Державного Центру УНР останньої каденції:

1. Ред. Іван Кедрин-Рудницький, урядуючий голова УНРади, 2. Д-р Маруся Бек, заст. голови ВОргану і керівник ресорту зовнішніх справ, 3. Д-р Антін Жуковський, заст. голови ВОргану і керівн. ресорту зовнішньої інформ.
4. Ген. пор. інж. Василь Филонович, керівник ресорту військових справ, 5. Д-р Зенон Городиський, голова фракції ОУН і член Президії УНРади, 6. Д-р Степан Ріпецький, голова фракції СУС і член Президії УНРади, 7. Юрій Семенко, голова фракції Союзу Земель Соборної України, Сел. партії. 8. Май. Віктор Роєнко, член Президії УНРади від Громадського Сектора, 9. Диментій Мельник, член Президії УНРади від СЗ — Селянської партії, 10. Антін Семенюк, член УНРади, заст. голови Громадського Сектора і голова Виборчої Комісії в З'єднаних Стейтах Америки, 11. Мгр. Ю. Нагорний, кол. секретар Президії УНРади 12. Інж. Всеволод Саленко, член УНРади від Громадського сектора, 13. Проф. д-р Степан Чорній, член Вик. Органу, керівник ресорту культурних справ, 14. Пполк. інж. Юрій Атюшенко, секретар Головної Ордєнської Ради, 15. Д-р Степан Ворох, голова Консолідаційної Комісії "Згоди" від Конференції Українських Академічних і Професійних Товариств (КУЦАПТ)

Прихильники УНР, які після прочитання цього підписали:

16. Ген. Штабу ген. хор. Петро Самутин, 17. Іван Поритко, голова Брацтва кол. Українських Січових Стрільців, і голова Об'єднання б. вояків-українців в Америці, 18. Митр. прот. пполк. о. Андрій Кість, 19. К. О. Максим Скорупський, 20. Іван Завгородний, заст. коменд. 7-ї Станиці СБУВ в Гамільтоні, 21. Іван Гордієнко, заст. секретаря Т-ва Прих. УНР в Гамільтоні. 22. Д-р Михайло Данилюк, кандидат в члени УНРади Гром. Сектора 23. сотн. Микола Деркач, 24. Ліда Деркач, 25. Д-р Ф. Й. Мартинюк, Фін секретар СКВУ, 26. Ред. Іван Бек, б. заст. голови Т-ва Прих. УНР в Детройті, 27. Д-р Раїса Данилюк, 28. Лідія Шило, 29. Галина Семенюк, 30. Маруся Семенюк, 31. Анна Кість, 32. Софія Дмитренко, 33. Інж. Василь Дмитренко, 34. проф. Леонід Папара, 35. Ананій Кушнір, 36. Василь Колодчин, 37. Михайло Відомий, 38. Михайло Копцюх, 39. Андрій Дорош, 40. Семен Тоцький, 41. Олександра Романченко, 42. Іван Сингаївський, 43. Олена Романовська, 44. Андрій Дідик, 45. Хор. Осип Дмитришин, 46. Пилип Шайда, 47. Михайло Каркоць, 48. Василь Станиславів, 49. пор. Микита Лозовий, 50. Марія Кукуруза, 51. Микола Змага, 52. Ольга Шебякін, 53. Д-р Вікторія Коваленко, 54. Інж. Іван Янович. 55. Дмитро Ярмоленко, член ЦК СЗСУ Сел. партії, 56. Антін Жарський, чл. ЦК СЗСУ Сел. партії, 57. Григорій Пиріг, чл. ЦК СЗСУ, Сел. партії, 58. Микола Ярмак, чл. ЦК СЗСУ, Сел. партії, 59. Микола Нешета, чл. ЦК СЗСУ, Сел. партії. 60. Адв. Петро Саварин, містоголова Т-ва Сприяння в Едмонтоні, Канада.